

INTERVIEW IGNACE SCHRETLEN, KUNSTENAAR

Kruisweg als bron van inspiratie

Op Goede Vrijdag herdenken christenen met de veertien kruiswegstaties de laatste gang van Jezus. Kunstenaar en oud-huisarts Ignace Schretlen is erdoor gefascineerd.

Door Peter de Graaf

Ik heb het geloof verloren, maar de liefde voor de kruisweg behouden', zegt beeldend kunstenaar, auteur en voormalig huisarts Ignace Schretlen (58). 'Het is zo'n gigantisch interessant thema. Je hebt natuurlijk het oude passieverhaal met de lijdensweg van Jezus. Maar veel hedendaagse kunstenaars zien en gebruiken de kruisweg als metafoor voor het menselijk lijden van nu.'

Sinds hij negen jaar geleden om gezondheidsredenen stopte met zijn huisartsenpraktijk in Den Bosch, heeft hij zich nog meer dan voorheen verdiept in het fenomeen kruisweg. Vooral de moderne kruiswegen fascineren hem. Hij heeft een 'unieke' collectie van driehonderd boeken en publicaties over kruiswegen. 'Wist u dat René Magritte, Damien Hirst en Barnett Newman – die van *Who's Afraid of Red Yellow and Blue* – ook kruiswegen hebben gemaakt?'

Schretlen toont de foto's van de volledig abstracte kruisweg die Newman na een hartinfarct maakte, met de Holocaust in gedachten. Hirst gebruikte afbeeldingen van pillen en medicijnen voor zijn kruisweg van ziekte, verval en dood.

Drie jaar geleden leidde de moderne kruisweg van het Tilburgse kunstenaarsduo Jeroen de Leijer & Nick J. Swarth tot een rel, omdat de gemeente die had gesubsidieerd. De Leijer en Swarth toonden de strompelende gang van de mens naar zijn dood, verdraasd zappend langs *idols* en wannabe's in het 'mediagele heden'.

Schretlen heeft zelf ook tien hedendaagse kruiswegen gemaakt, waaronder één met foto's van zijn zoonje als terugkerende achtergrond, met een gezicht dat groten-deels of soms geheel bedekt is met

Bezoekers van het speciaal aangelegde kruiswegpark in Bergharen

Foto Marcel van den Bergh / de Volkskrant

Ignace Schretlen

spijkers. Schretlen: 'Ook kinderen kunnen lijden, hoewel ze de schijn van onschuld en maagdelijkheid hebben.' Hij verwijst fijntjes naar Christus, die

eveneens 'leed onder het oog van God de Vader'.

De traditionele kruisweg – de Vlamingen zeggen 'martelgang' – is door de toenemende secularisatie in de versukkelling geraakt. Sommigen

weten niet eens dat hiermee christenen op Goede Vrijdag de laatste gang van Jezus herdenken, vanaf het paleis van de Romeinse procurator Pontius Pilatus naar de heuvel Golgotha, waar hij gekruisigd werd.

Stripverhaal

'Eigenlijk is de kruisweg een soort stripverhaal', zegt Schretlen. In de vorige eeuw, vooral naar aanleiding van de verschrikkingen van de Eerste en Tweede Wereldoorlog, begonnen kunstenaars steeds meer seculiere kruiswegen af te beelden. De kerk verloor zijn greep als (veelei-

sende) opdrachtgever. Kunstenaars zagen hun kans schoon en weken af van het klassieke passieverhaal. Het lijden van Christus werd ingewisseld voor het lijden van de mensen.

'Het is fantastisch om te zien hoezeer de kruisweg een inspiratiebron is geweest voor beeldend kunstenaars, schrijvers en musici, ook voor agnosten en atheïsten', aldus Schretlen. De Schot Peter Howson verwerkte zijn ervaringen tijdens de oorlog in Bosnië in een eigentijdse kruisweg. In de VS is een kruisweg verschenen over aids-slachtoffers.

De Belg Marc Dejonckheere debu-

Oude christelijke traditie

Het nalopen van de kruisweg is een eeuwenoude christelijke traditie. Aanvankelijk togen de pelgrims naar Jeruzalem om de route te lopen die Jezus ook aflegde met het kruis op de rug. Eindpunt was Golgotha, waar Jezus gekruisigd werd. Toen Jeruzalem door de Turken bezet werd, ontstonden vanaf de late Middeleeuwen ook elders kruiswegen.

Bij de gang langs de kruisweg wordt op cruciale plekken stilgestaan (statio: ik sta stil). De veroordeling van Jezus tot de dood is veelal de eerste statie, gevolgd door het opnemen van het kruis op zijn schouders. Populaire staties zijn de drie valpartijen van Jezus en de statie van Veronica, als ze zijn door bloed en zweet besmeurde gezicht met een doek dept. Het aantal staties kon vroeger per kruisweg verschillen. Paus Clemens XII maakte begin 18de eeuw een eind aan de wildgroei en stelde het aantal staties vast op veertien. In kerken zijn de kruiswegstaties meestal afgebeeld op schildertjes. Er zijn ook kruiswegparken, zoals in Roermond en Bergharen.

teerde eind 2006 met de dichtbundel *Kruisweg In Flanders Fields*: de veertien staties zijn geïllustreerd met foto's van soldatengraven uit de Eerste Wereldoorlog, die hij zelf hielp bergen bij Boezinge.

Schretlen: 'Je ziet alle grote sociaal-economische ontwikkelingen van de laatste eeuw afgebeeld in kruiswegen. Van oorlogen en verschrikkelijke ziektes tot vrouwenhandel en mensenrechtenschendingen: diverse kunstenaars hebben het lijden van mensen naar eigen inzicht verbeeld in eigentijdse passieverhalen.'